

«Тоқыма өнері»

Мақсаты

«Әжемнің ертегісі» желісі арқылы қазақ халқының қол өнерін, әсіресе тоқыма өнерін жас ұрпақ таныстыру. Әжелердің шеберлігі мен өмірлік тәжірибесін пайдалана отырып, балалардың ұлттық құндылықтарға деген қызығушылығын арттыру, еңбекқорлыққа, ұқыптылыққа және шығармашылыққа тәрбиелеу.

Міндеттері

Білімділік:

- Балаларға тоқыма өнерінің тарихы мен маңызы туралы түсінік беру.
- Әжелерден қалған қол өнер дәстүрлерін таныстыру.
- Жіп, ілмек, тоқыма бұйымдары туралы бастапқы түсінік қалыптастыру.

Дамытушылық:

- Балалардың қиялын, ойлау қабілетін және шығармашылық белсенділігін дамыту.
- Түстерді ажырату, өрнектерді сәйкестендіру және ұсақ қол моторикасын жетілдіру.
- Қол еңбегіне қызығушылығын арттыру.

Тәрбиелік:

- Ұлттық мұраны құрметтеуге, әжелердің еңбегін бағалауға баулу.
- Еңбекқорлыққа, төзімділікке, ұқыптылыққа және бірлесіп жұмыс істеуге тәрбиелеу.
- Ұрпақтар сабақтастығын нығайту.

Көрнекіліктер мен қажетті құралдар

Түрлі түсті жіптер, дайын тоқылған бұйымдар, тоқыма үлгілері, жүннен жасалған бұйымдар, ұлттық ою-өрнектердің суреттері, ертегі кітаптары, қауіпсіз тоқыма материалдары.

Балалардың жас ерекшелігіне қарай ірі жіптер, картоннан жасалған тоқу негіздері немесе дайын өрілген үлгілер пайдаланылады. Ілмек пен инені тек ересектердің бақылауымен қолдану қажет.

Жұмыстың барысы

1. Кіріспебөлім. «Әжеөнері – ұрпаққаөнеге»

«Әжелермектебі»

аясындабалаларғахалқымыздыңдәстүрліқолөнерітуралытүсінікберілді.

Әжелербұрыннанжіпиіру, киіз басу, алаша тоқу, бау-басқұрдайындау, киім-кешек пен

тұрмыстықбұйымдаржасаусияқтықолөнертүрлеріменайналысқанынәңгімеледі.

Балаларғатоқымаөнерінің тек бұйымжасаутәсіліғанаемес,

соныменқатаршыдамдылықты,

ұқыптылықтыжәнееңбектібағалаудыүйрететінөнерекенітүсіндірілді.

Әжелерөздерініңтоқымабұйымдарынкөрсетіп,

олардыңқалайжасалатынынтаныстырды.

Балалартүрлітүстіжіптердіұстапкөріп, олардыңжұмсақтығын,

түсінжәнеерекшеліктерінажыратты.

2. «Әжемніңертегісі» танымдықбөлімі

Әжебалаларғақолөнер мен еңбектуралышағынтәрбиелікертегіайтыпбереді.

«Сиқырлыжіп» ертегісі

Ерте, ерте, ертедебірауылдақолынанөнертамғанмейірімдіәжеөмірсүріпті.

Әжетүрлітүстіжіптерденәдемібұйымдартоқып, немерелерінесыйлайдыекен.

Біркүнінемересіәжесінен:

– Әже, мынажіптеріңізқалайшаәдемібұйымғаайналады? – депсұрапты.

Сонда әжесі:

– Балам, әрбіржіптіңөзорны бар. Жіптердіұқыппенбіріктірсең, әдемідүниешығады. Адам да солсияқты: бір-бірінекөмектесіп, тату болса, үлкенжетістіккежетеді, – депжауапберіпті.

Немересіәжесініңқасындаотырып, түрлітүстіжіптердіреттеугекөмектеседі.

Екеуібірігіп, әдемікішкентайбұйымжасапшығады.

Немересіеңбектіңқадірінтүсініп,

әжесініңөнерінүйренугеқызығушылықтанытады.

Соданберіоләрістіасықпай, ұқыптыорындауғадағдыланыпты.

Ертегініңтәрбиелікмәні:Еңбекету, үлкенніңөнегесінүйрену,

шыдамдылықтаныту, бір-бірінекөмектесужәнеқолөнердіқұрметтеу.

Ертегіденкейінгісұрақтар:

1. Ертегідегіәженемересінененіүйретті?
2. Неліктенәрістіұқыптыорындау керек?
3. Жіптерденқандайбұйымдаржасауғаболады?
4. Өзәжелеріңненқандайөнерүйренгілеріңкеледі?

3. «Тоқымаөнерініңсырлары» таныстырубөлімі

Әжебалаларғатоқымаөнерініңерекшеліктерінтүсіндіреді.

Тоқымаөнері – жіптердібелгілібірретпенайқастырып, біріктіріп, түрлібұйымдаржасаутәсілі. Халқымыздажүннен, жіптенжәнебасқа да табиғиматериалдардантұрмыстықзаттаржасаудәстүріболған.

Әжебалаларғадайынтоқымабұйымдарынкөрсетіп, олардыңқолданылуынтүсіндіреді:

- **Шұлық пен қолғап** – дененісуықтанқорғауғаарналғанбұйымдар.
- **Шарф пен баскиім** – күнделіктітұрмыстақолданылатынтоқылғанбұйымдар.
- **Алаша мен кілем** – үйішінбезендіругеарналғандәстүрлітоқымабұйымдары.
- **Бау мен сәндікбұйымдар** – тұрмыстажәнеәшекейлеудеқолданылатынқолөнертуындылары.

Балаларбұйымдардыңтүстері мен өрнектерінсалыстырып, өздерінеұнағанүлгілердіатайды.

4. Практикалықбөлім. «Әжемменбіргетоқимыз»

Мақсаты:Балалардыңқолөнергеқызығушылығынарттыружәнеқарапайымтоқ утәсілдеріментаныстыру.

Әжебалаларғажіптердіреттеуді, түстердіүйлестірудіжәнежіптібір-біріменайқастыруарқылықарапайымөрнекжасаудыкөрсетеді.

Жұмыскезеңдері:

1. Балалартүрлітүстіжіптердітаңдайды.
2. Жіптердіңтүстерінүйлестіріп, қажеттіүлгініанықтайды.

3. Картоннан жасалған арнайы негізге жіптерді кезекпен өткізіп, қарапайым тоқу әдісін орындайды.
4. Дайын жұмысты безендіріп, оған ата береді.
5. Әр бала өз жұмысын таныстырып, қандай бұйым жасағанын айтады.

Балалардың жасына қарай жұмыс жеңілдетіледі:
кішкентай балалар жіптерді түстеріне қарай сұрыптап,
дайын негізге өткізеді немесе қағаз жолақтары мен тоқу тәсілін орындайды.

5. Шығармашылық тапсырма. «Ертегідегі сиқырлық кілем»

Балалар мен әжелер бірігіп,
түрлі түсті жіптерден немесе қағаз жолақтарынан ортақ сәндік жұмыс жасайды.

Әр бала өзіне ұнаған түсті таңдап, ортақ композицияға үлес қосады.
Дайын жұмысқа «Әжемнің сиқырлық кілемі» деген ата береді.

Бұл тапсырма балалардың бірлесіп жұмыс істеуіне,
өзара көмектесуіне және арадамының еңбегін бағалауына мүмкіндік береді.

6. Қорытынды бөлім. «Өнерлі әже – өнегелі ұрпақ»

Жұмыс соңында балалар жасаған бұйымдарын көрсетіп, өз әсерлерімен бөліседі.

Тәрбиешінің қорытынды сөзі:

– Балалар, бүгін біз әжелеріміздің қол өнер әлемін таныстық.
Тоқыма өнері бізге әдемі бұйым жасауды ғана емес, шыдамды болуды,
ұқыптылықты және еңбекті бағалауды үйретеді.
Әжелеріміздің өнерін үйрену арқылы халқымыздың асыл мұрасын сақтап,
келешек ұрпаққа жеткіземіз.

Әженің өнегелі сөзі:

– Айналайын балаларым, әр өнердің өз сыры бар. Өнер үйренуден жалықпаңдар,
үлкендердің ақылынтандап,
бастаған істеріңді соңына дейін жеткізуге тырысыңдар.
Қолдарыңнан өнер тамып, еңбектерің жемісті болсын!

Күтілетін нәтиже

- Балалар тоқыма өнері туралы бастапқы түсінік алады.
- Ұлттық қол өнерге және әжелердің еңбегіне қызығушылығы артады.

- Түстерді үйлестіру, жіптерді реттеу және қарапайым тоқу әрекеттерін орындаудағылары дамиды.
- Ұқыптылық, шыдамдылық, еңбекқорлық және өзара көмек көрсету қасиеттері қалыптасады.
- Әжелер мен балалар арасындағы шығармашылық байланыс нығаяды.

Қорытынды есеп

«Әжелер мектебі» аясында «Әжемнің ертегісі»

желісі бойынша тоқыма өнерін дәріптеуге арналған танымдық-шығармашылық жұмыс ұйымдастырылды.

Жұмыс барысында балаларға қазақ халқының дәстүрлі қолөнері туралы түсінік беріліп, әжелердің тоқыма өнеріндегі тәжірибесі таныстырылды.

Ертегі арқылы еңбекқорлық, ұқыптылық, шыдамдылық және үлкендердің өнегесін бағалау тақырыптары қамтылды.

Практикалық бөлімде балалар түрлі түсті жіптермен танысып, қарапайым тоқу тәсілдерін орындап, шығармашылық жұмыстар жасады.

Аталған жұмыс балалардың ұлттық мұраға деген қызығушылығын арттыруға, қолөңбегін бағалауға және ұрпақтар сабақтастығын нығайтуға бағытталды.

Қорытынды ой: Әженің қолөнері – тек бұйым жасау емес, ұрпаққа берілген тәрбие мен өнегенің жалғасы.

Әжелердің өнерін үйрену арқылы балалар ұлттық құндылықтарды танып, еңбекке құрметпен қарауға дағдыланады.

«Нұрдәулет» бөбекжайы

«Тоқыма өнері»

2024-2025 оқу жылы

